

Dosar nr. 3ra-1241/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud. Angela Braga)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: Angela Bostan, Veronica Negru, Anatol Pahopol)

DECIZIE

7 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul:

Judecătorii:

Iulia Sîrcu

Galina Stratulat

Dumitru Visternicean

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Traian Băsescu, reprezentat de avocatul Andrei Bivol,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Traian Băsescu împotriva Președintelui Republicii Moldova Igor Dodon cu privire la anularea Decretului nr. 16-VIII din 3 ianuarie 2017,

împotriva deciziei din 10 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Traian Băsescu, reprezentat de avocatul Andrei Bivol și s-a menținut hotărârea din 22 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 16 martie 2017, Traian Băsescu, reprezentat de avocatul Andrei Bivol a depus cerere de chemare în judecată împotriva Președintelui Republicii Moldova Igor Dodon cu privire la anularea Decretului nr. 16-VIII din 3 ianuarie 2017.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 9 iunie 2016, Președintele Republicii Moldova Nicolae Timofti a semnat decretul privind acordarea cetățeniei Republicii Moldova lui Traian Băsescu, iar ultimul a depus jurământul de credință la Ambasada Republicii Moldova din București.

La 4 noiembrie 2016, Igor Dodon a declarat în campania electorală că v-a retrage cetățenia lui Traian Băsescu imediat ce v-a fi ales în funcția de Președinte al Republicii Moldova.

La 13 noiembrie 2016, Igor Dodon a câștigat turul II al alegerilor prezidențiale, iar la 3 ianuarie 2017 a semnat Decretul nr. 16-VIII privind retragerea cetățeniei Republicii Moldova în temeiul art. 23 alin. (1) din Legea cetățeniei și art. 88 lit. c) din Constituție.

Acest decret a fost contestat la Curtea Supremă de Justiție, care, prin încheierea din 27 ianuarie 2017 și-a declinat competența în favoarea Judecătoriei Chișinău.

A indicat că, la 30 ianuarie 2017, prin cerere a solicitat Serviciului de Informații și Securitate, Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor prezentarea avizelor expediate Președinției în procedurile de acordare și retragere a cetățeniei în privința lui Traian Băsescu.

La 1 februarie 2017 a înaintat cerere prealabilă în adresa pârâtului prin care a solicitat revocarea decretului contestat ca fiind emis contrar legii și expedierea materialelor care au stat la baza emiterii decretului.

Prin răspunsul nr. B-47/17 din 28 februarie 2017 a Serviciului de Informații și Securitate s-a comunicat despre eliberarea avizului și expedierea acestuia în adresa Președinției la data de 23 martie 2016 și 28 decembrie 2016. S-a refuzat în prezentarea avizului pe motiv că acesta intră sub incidența Legii secretului de stat.

Prin răspunsul nr. 01/B-19/7 din 28 februarie 2017 a Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor s-a comunicat că au fost expediate două scrisori în adresa Președinției în procedurile de dobândire și retragere a cetățeniei Republicii Moldova lui Traian Băsescu. Prin scrisoarea nr. 1/556cet din 6 aprilie 2016, s-a informat Președinția că Traian Băsescu nu deținea acte de identitate din Sistemul național de pașapoarte. Prin scrisoarea nr. 01/02 din 3 ianuarie 2017 s-a informat Președinția că Ministerului Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor este abilitat doar cu funcții tehnice în procedura de acordare a cetățeniei și s-a anexat poziția Ministerului Afacerilor Interne, care nu a fost expediată reclamantului.

Prin răspunsul nr. 31/B-7/17 din 27 februarie 2017 a Ministerului Afacerilor Interne s-a comunicat despre transmiterea unor informații la solicitarea Aparatului Președintelui, însă, s-a refuzat de a oferi detalii pe motiv că această corespondență este secretizată.

A menționat că, la 6 martie 2017 reclamantul a recepționat scrisoarea nr. 02/1-07-218 din 27 februarie 2017 a Aparatului Președintelui prin care s-a comunicat despre examinarea și respingerea cererii prealabile.

În susținerea acțiunii reclamantul Traian Băsescu a făcut trimitere la Constituție, Legea cetățeniei, Convenția europeană cu privire la cetățenie din 6 noiembrie 1997, Legea contenciosului administrativ și Codul de procedură civilă.

A solicitat reclamantul admiterea acțiunii, anularea Decretului nr. 16-VII din 3 ianuarie 2017 privind retragerea cetățeniei Republicii Moldova lui Traian Băsescu ca fiind ilegal în fond și emis contrar procedurii.

Prin hotărârea din 22 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, acțiunea a fost respinsă ca fiind nefondată.

Prind decizia din 10 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Traian Băsescu, reprezentat de avocatul Andrei Bivol și s-a menținut hotărârea din 22 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Central.

La 23 iulie 2018, Traian Băsescu, reprezentat de avocatul Andrei Bivol a declarat recurs împotriva deciziei din 10 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea și a aplicat în mod eronat analogia legi sau analogia dreptului.

Instanțele inferioare nu au dat apreciere faptului că, autoritățile abilitate și Președintele Nicolae Timofti cunoșteau despre pretinsele cauze penale până la acordarea cetățeniei.

Concluzia instanței de apel prin care o fărădelege poate fi reparată prin altă fărădelege, decretul contestat, este inadmisibilă într-un stat de drept. Din acest motiv instanța de apel a interpretat în mod eronat legea materială, în speță art. 20 lit. c) din Legea cetățeniei și prevederile Regulamentului, instituind obligații neprevăzute de lege.

Interpretarea eronată a legii a produs în consecință aplicarea unei legi care nu trebuia să fie aplicată, și anume prevederile art. 23 alin. (1) lit. a).

Concluziile instanței de apel distorsionează grav conținutul și esența Constituției și Legii cetățeniei, fiind în același timp în contradicție cu jurisprudența consacrată a Curții Constituționale.

Analogia aplicată de instanța de apel cu trimiterea la Legea nr. 317 din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale este inutilă și eronată.

Obligația de motivare a decretelor de retragere a cetățeniei este prevăzută de art. 11 al Convenției europene cu privire la cetățenie. Astfel, instanțele inferioare urmau să aplice prevederile Tratatului internațional.

A indicat că, pierderea tuturor drepturilor cetățenești implică în mod indiscutabil și pierderea dreptului de a alege și a fi ales. Decretul de retragere a cetățeniei urmărea anume scopul de a-l priva de posibilitatea de a participa în viața politică și implicit de a fi ales în Republica Moldova.

Consideră că, respingerea argumentelor invocate în apel au avut loc în rezultatul aprecierii arbitrare a probelor prezentate. Acest fapt a dus implicit la încălcarea drepturilor fundamentale.

Este un fapt notoriu că, recurentul și intimatul sunt oameni politici cu viziuni și ideologii contrare, intimatul a declarat public că va retrage cetățenia recurentului chiar în campania electorală înainte să aibă astfel de atribuții sau acces la corespondența prezidențială. După ce intimatul a devenit Președinte al Republicii Moldova, acesta și-a manifestat în continuare atitudinea negativă față de activitatea recurentului, declarând în modul cel mai direct că cetățenia i-a fost retrasă pentru a putea împiedica accesul acestuia în viața politică din Republica Moldova.

Solicită Traian Băsescu admiterea cererii de recurs, casarea integrală a deciziei din 10 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 22 ianuarie 2018 a Judecătorei Chișinău sediul Central cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

Examinând recursul declarat de Traian Băsescu, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 431 alin. (2) Cod de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 10 mai 2018 și a fost expediată în adresa participanților la proces la data de 14 iunie 2018 (vol. II, f.d.12). Astfel, recursul declarat de Traian Băsescu, reprezentat de avocatul Andrei Bivol, la data de 23 iulie 2018, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității

recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 14 august 2018, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 19 septembrie 2018, Președintele Republicii Moldova Igor Dodon, reprezentat de Maxim Lebedinschi, a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului cu menținerea deciziei din 10 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 22 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

Prin încheierea din 24 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Traian Băsescu, reprezentat de avocatul Andrei Bivol, s-a considerat admisibil și a fost fixat spre examinare într-un complet de 5 judecători, în vederea examinării fondului recursului.

În conformitate cu art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Potrivit art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând în limitele invocate în recurs legalitatea hotărârii atacate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Conform art. 23 alin. (1) lit. a) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024-XIV din 2 iunie 2000, cetățenia Republicii Moldova poate fi retrasă printr-un decret al Președintelui Republicii Moldova persoanei care a dobândit cetățenia Republicii Moldova în mod fraudulos, prin informație falsă sau prin ascunderea unui fapt pertinent.

Actele cauzei denotă că, în temeiul art. 24 alin. (2) din Legea cetățeniei Republicii Moldova, la data de 8 martie 2016 Traian Băsescu a depus cerere prin care a solicitat Președintelui Republicii Moldova acordarea cetățeniei Republicii Moldova.

În cerere a precizat că, în activitatea sa de om politic în România, a acționat consecvent în interesul Republicii Moldova și dorește același lucru și în prezent, după încheierea a două mandate de Președinte a României (vol. I, f.d.99).

Prin decretul nr. 2102 din 9 iunie 2016 a Președintelui Republicii Moldova, s-a acordat cetățenia Republicii Moldova lui Traian Băsescu (vol. II, f.d.35).

Prin decretul nr. 16-VIII din 3 ianuarie 2017 a Președintelui Republicii Moldova, s-a retras cetățenia Republicii Moldova lui Traian Băsescu (vol. I, f.d.11).

La 16 martie 2017, Traian Băsescu a depus cerere de chemare în judecată prin care a solicitat anularea decretului privind retragerea cetățeniei.

Prin hotărârea din 22 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, menținută prin decizia din 10 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, acțiunea a fost respinsă ca fiind nefondată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că, instanțele ierarhic inferioare corect au concluzionat despre necesitatea respingerii cererii de chemare în judecată depusă de Traian Băsescu, din următoarele considerente.

Conform art. 17 din Constituție, cetățenia Republicii Moldova se dobândește, se păstrează ori se pierde în condițiile prevăzute de legea organică. Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetățenia sa și nici de dreptul de a-și schimba cetățenia.

Conform art. 88 din Constituție, Președintele Republicii Moldova soluționează problemele cetățeniei Republicii Moldova și acordă azil politic.

Conform art. 31 din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024-XIV din 2 iunie 2000, în vigoare la acel moment, pentru examinarea prealabilă a problemelor cetățeniei Republicii Moldova, pe lângă Președintele Republicii Moldova funcționează Comisia pentru problemele cetățeniei și acordării de azil politic, al cărei mod de organizare și funcționare se stabilește în regulament, aprobat de Președintele Republicii Moldova.

Prin decretul nr. 694-II din 28 iulie 1998 a Președintelui Republicii Moldova, în scopul examinării problemelor cetățeniei și acordării de azil politic și elaborării propunerilor corespunzătoare, s-a aprobat componența Comisiei pentru problemele cetățeniei și acordării de azil politic și elaborării propunerilor corespunzătoare; s-a aprobat regulamentul Comisiei pentru problemele cetățeniei și acordării de azil politic de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 94 din Constituția Republicii Moldova, în exercitarea atribuțiilor sale, Președintele Republicii Moldova emite decrete, obligatorii pentru executare pe întreg teritoriul statului. Decretele se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

În conformitate cu pct. 3 din Regulamentul comisiei pentru problemele cetățeniei și acordării de azil politic, aprobat prin decretul nr. 694-II din 28 iulie 1998 a Președintelui Republicii Moldova, de competența comisiei este examinarea materialelor privind retragerea cetățeniei Republicii Moldova.

La data de 29 decembrie 2016, Aparatul Președintelui Republicii Moldova, în urma informațiilor de pe pagina web a Înaltei Curți de Casație și Justiție a României, a solicitat Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor înaintarea propunerilor de rigoare cu privire la retragerea cetățeniei lui Traian Băsescu (vol. I, f.d.101). Această solicitare a fost înaintată în ordinea prevederilor art. 29¹ lit. b) și art. 31 din Legea cetățeniei Republicii Moldova, în vigoare la acel moment.

La 3 ianuarie 2017, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor a remis pentru examinare și luarea deciziei în privința acestui subiect, poziția Inspectoratului General al Poliției a Ministerului Afacerilor Interne, dată prin răspunsul nr. 31/465 din 25 martie 2016 (vol. I, f.d.103).

La 3 ianuarie 2017, în ședința Comisiei pentru problemele cetățeniei și acordării de azil politic de pe lângă Președintele Republicii Moldova, s-a pus în discuție chestiunea cu privire la întrunirea sau neîntrunirea condițiilor de retragere a cetățeniei Republicii Moldova lui Traian Băsescu, conform art. 23 alin. (1) lit. a) din Legea cetățeniei Republicii Moldova, în vigoare la acel moment.

Potrivit procesului-verbal nr. 1 din 3 ianuarie 2017 al ședinței Comisiei, s-a constatat drept temei de retragere a cetățeniei Republicii Moldova lui Traian Băsescu prevederile art. 23 alin. (1) lit. a) din Legea cetățeniei Republicii Moldova și s-a

propus Președintelui Republicii Moldova retragerea cetățeniei lui Traian Băsescu (vol. I, f.d.106-109).

Iar, prin decretul nr. 16-VIII din 3 ianuarie 2017 a Președintelui Republicii Moldova, în temeiul art. 88 lit. c) din Constituția Republicii Moldova și art. 23 alin. (1) lit. a) din Legea cetățeniei Republicii Moldova, s-a retras cetățenia Republicii Moldova lui Traian Băsescu (vol. I, f.d.11).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, la baza concluziei Comisiei pentru problemele cetățeniei și acordării de azil politic de pe lângă Președintele Republicii Moldova s-a luat în considerare informația comunicată de către Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, cât și informațiile preluate de pe pagina web a Înaltei Curți de Casație și Justiție a României.

Potrivit răspunsului Inspectoratului General al Poliției a Ministerului Afacerilor Interne nr. 31/465, la momentul depunerii cererii cu privire la acordarea cetățeniei Republicii Moldova de către Traian Băsescu, acesta a fost vizat în mai multe cauze penale fiindu-i învinuit mai multe infracțiuni: fals în declarații; abuz de serviciu contra intereselor publice, fals în declarații și uz de fals; abuz în serviciu; șantaj și amenințare; furt deschis; abuz de serviciu cu consecințe deosebit de grave, fals intelectual în formă continuă și delapidare.

Instanța de recurs menționează că, prin decretul nr. 2102 din 9 iunie 2016 a Președintelui Republicii Moldova, lui Traian Băsescu s-a acordat cetățenia Republicii Moldova în conformitate cu art. 24 alin. (2) din Legea cetățeniei Republicii Moldova.

Conform art. 24 alin. (2) din Legea cetățeniei Republicii Moldova, în vigoare la momentul emiterii decretului nr. 2102 din 9 iunie 2016, în interesele republicii și în cazuri excepționale, cetățenii unor alte state pot deveni și cetățeni ai Republicii Moldova, prin decret al Președintelui Republicii Moldova, dacă nu cad sub incidența art.20 lit. a) - d).

Conform art. 20 lit. c) din Legea cetățeniei Republicii Moldova, în vigoare la acel moment, Cetățenia Republicii Moldova nu se acordă persoanei care a fost condamnată la privațiune de libertate pentru infracțiuni premeditate și are antecedente penale sau la momentul examinării cererii se află sub urmărire penală.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că, instanțele ierarhic inferioare au constatat și au concluzionat despre necesitatea respingerii acțiunii, deoarece, la depunerea cererii cu privire la acordarea cetățeniei Republicii Moldova, precum și la momentul examinării cererii, Traian Băsescu nu a comunicat și nu a indicat că se află sub urmărire penală, fapt care constituie un impediment la obținerea cetățeniei Republicii Moldova.

Nu poate fi reținut ca argument relevant faptul invocat precum că, Traian Băsescu a dobândit cetățenia Republicii Moldova pentru merite deosebite în temeiul procedurii extraordinare prevăzută de art. 24 alin. (2) din Legea cetățeniei Republicii Moldova și ultimul nu avea obligația de a comunica despre existența cauzelor penale în privința sa, deoarece această normă de drept impune expres condiția respectării prevederilor art. 20 lit. c) din aceeași Lege.

Totodată, recurentul în recursul său nu a negat faptul că la momentul depunerii cererii privind acordarea cetățeniei Republicii Moldova s-a aflat sub urmărire penală și nici nu a demonstrat contrariul prin probe pertinente. Dimpotrivă, Traian Băsescu

a indicat că, Președintele Republicii Moldova cunoștea despre pretinsele cauze penale înainte de acordarea cetățeniei.

Colegiul reține că, organele competente de acordare și retragere a cetățeniei apreciază care sunt faptele pertinente ce trebuie aduse la cunoștința autorității.

O dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate acționa în mod izolat. Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente.

Prin urmare, motivele refuzului de acordare a cetățeniei prevăzute la articolul 20 din Lege, inclusiv faptul aflării persoanei sub urmărire penală, constituie, cu certitudine, fapte pertinente pentru retragerea cetățeniei.

Instanța de recurs apreciază critic argumentele recursului precum că, cetățenia Republicii Moldova poate fi retrasă doar în baza unei propuneri din partea unei autorități abilitate, iar Comisia de pe lângă Președinte nu este un organ abilitat în sensul Legii.

Or, în conformitate cu art. 31 din Legea cetățeniei Republicii Moldova, în vigoare la acel moment, pentru examinarea prealabilă a problemelor cetățeniei Republicii Moldova, pe lângă Președintele Republicii Moldova funcționează Comisia pentru problemele cetățeniei și acordării de azil politic, al cărei mod de organizare și funcționare se stabilește în regulamentul aprobat prin decret de către Președintele Republicii Moldova.

Una din competențele date Comisiei pentru problemele cetățeniei și acordării de azil politic, potrivit pct. 3 din Regulamentul aprobat prin decretul nr. 694-II din 28 iulie 1998, este examinarea materialelor privind retragerea cetățeniei Republicii Moldova.

La ședința Comisiei din 3 ianuarie 2017, a fost examinată informația prezentată de organele de resort Inspectoratul General al Poliției a Ministerului Afacerilor Interne și Serviciul de Informații și Securitate, care au luat parte la avizarea cererii lui Traian Băsescu.

După examinarea chestiunii cu privire la întrunirea sau neîntrunirea condițiilor de retragere a cetățeniei Republicii Moldova lui Traian Băsescu, Comisia pentru problemele cetățeniei și acordării de azil politic a constatat temeiul prevăzut de art. 23 alin. (1) lit. a) din Legea cetățeniei Republicii Moldova, și anume, a dobândit cetățenia Republicii Moldova prin ascunderea unui fapt pertinent, aflarea sa sub urmărire penală.

Pct. 5 din Regulamentul comisiei pentru problemele cetățeniei și acordării de azil politic, aprobat prin decretul nr. 694-II din 28 iulie 1998 a Președintelui Republicii Moldova, statuează că, hotărârile comisiei constituie temei pentru prezentarea propunerilor respective Președintelui Republicii Moldova.

Astfel, prin hotărârea nr. 1 din 3 ianuarie 2017 a Comisiei pentru problemele cetățeniei și acordării de azil politic de pe lângă Președintele Republicii Moldova, s-a propus Președintelui Republicii Moldova de a retrage cetățenia Republicii Moldova lui Traian Băsescu.

În aceste condiții Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, a fost respectată procedura de retragere a cetățeniei iar decretul Președintelui Republicii Moldova de retragere a cetățeniei Republicii Moldova lui Traian Băsescu, nu este arbitrar.

Cu referire la opinia recurentului că, decizia de retragere a cetățeniei, decretul Președintelui Republicii Moldova nu a fost motivat în conformitate cu art. 11 din Convenția Europeană cu privire la cetățenie, din 6 noiembrie 1997, ratificată prin hotărârea Parlamentului nr. 624-XIV la 14 octombrie 1999, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție precizează despre lipsa a cărorva încălcări a Convenției. Obligația motivării deciziei îi revine statului ca întreg, iar Convenția europeană cu privire la cetățenie stabilește doar scopul motivării, accesibilitatea acesteia și finalitatea.

Având în vedere că, cetățenia constituie o problemă statală, Curtea subliniază că statul deține privilegiul suveran de a stabili cadrul juridic al raporturilor legate de cetățenia Republicii Moldova, inclusiv privilegiul de a reglementa prin legislația sa modurile de acordare și de retragere a cetățeniei. Prin urmare, fiecare stat își poate stabili propriile condiții pentru acordarea sau retragerea cetățeniei unui cetățean străin.

Acest privilegiu al statului este recunoscut și de articolul 3 alin. (1) al Convenției europene cu privire la cetățenie, care stabilește că „fiecare stat este în drept să determine prin legislația sa care îi sunt cetățenii”.

La caz, se reține ca relevantă hotărârea Curții Constituționale nr. 14 din 19 martie 2002 privind controlul constituționalității Legii nr. 551-XV din 18 octombrie 2001, pentru modificarea articolului 23 din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024-XIV din 2 iunie 2000.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că, instanța de apel corect a concluzionat că, legislația națională nu instituie o anumită structură și conținut obligatoriu a decretelor emise de Președintele Republicii Moldova.

Astfel, în speță este aplicabilă reglementarea legală prevăzută de art. 49 alin. (2) și (3) din Legea nr. 317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, în vigoare la momentul examinării cauzei în apel, potrivit căruia Actul normativ se structurează în următoarea ordine: a) titlul; b) preambulul, după caz; c) clauza de emiterie; d) partea dispozitivă; e) anexele, după caz; f) formula de atestare a autenticității actului. În cazul unei reglementări scurte, textul se poate redacta fără a se marca distinct toate elementele prevăzute la alin.(2).

Conform art. 51 alin. (3), din aceeași Lege, preambulul nu are putere juridică și nu face parte din conținutul normativ al actului.

Iar, conform art. 52, clauza de emiterie stabilește temeiul legal de emiterie a actului normativ. Clauza de emiterie constă într-o propoziție care cuprinde denumirea autorității emitente și exprimarea hotărârii de luare a deciziei referitoare la emiteria actului normativ respectiv. În actele Guvernului se va adăuga, după caz, și temeiul din legea respectivă. Clauza de emiterie este obligatorie pentru toate actele normative.

Prin urmare, Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 16-VIII din 3 ianuarie 2017, conține elementele prevăzute de art. 49 alin. (2) din Legea nr. 317-XV din 18 iulie 2003, în vigoare la acel moment.

Concomitent, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în practica sa, a acceptat faptul că în situația retragerii cetățeniei deja acordate se aplică aceleași principii ca și în cazul refuzului acordării cetățeniei, de vreme ce aceasta poate conduce la o ingerință similară, dacă nu chiar mai severă.

De asemenea, în această materie Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că, dreptul de a dobândi cetățenia unui anumit stat nu este garantat de Convenție sau de protocoalele la aceasta. Curtea a constatat că decizia privitoare la cetățenie care avusese un temei juridic clar în temeiul legislației naționale pertinente și fusese însoțită de audieri și căi de atac conforme cu echitatea procedurală, nu fusese arbitrară.

Pentru a stabili existența arbitrariului, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a analizat dacă măsura a fost prevăzută de lege, dacă a fost însoțită de garanțiile procedurale necesare, inclusiv dacă persoana privată de cetățenie a putut să atace decizia în fața unei instanțe de judecată care să ofere garanțiile relevante, precum și dacă autoritățile au acționat cu diligență și celeritate (Ramadan c. Maltei, hot. din 21 iunie 2016).

În circumstanțele sus relatate, prin prisma normelor precizate și faptelor expuse, instanța de recurs consideră corectă concluzia instanței de apel și a primei instanțe prin care s-a considerat nefondată cererea de chemare în judecată depusă de Traian Băsescu. Concluzia instanței de apel este justă, având la bază cumulul de dovezi administrate, cărora le-a fost dată o apreciere juridică cuvenită, iar argumentele aduse de recurent în susținerea poziției sale, sânt pur declarative și lipsite de suport legal și probator.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că decizia instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurent sânt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), alin. (3) și (4) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Traian Băsescu, reprezentat de avocatul Andrei Bivol.

Se menține decizia din 10 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Traian Băsescu împotriva Președintelui Republicii Moldova Igor Dodon cu privire la anularea Decretului nr. 16-VIII din 3 ianuarie 2017.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Visternicean

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu